

Till: Statens haverikommission

info@shk.se

Diarienummer: O-1/24

Svar på missiv gällande Statens haverikommissions rapport SHK 2025:05

Liseberg

1. Inledning

Statens haverikommission (SHK) offentliggjorde den 20 mars 2025 sin rapport "Brand på Liseberg Oceana vattenvärld i Göteborg" (SHK 2025:05). I rapporten redovisade SHK sin utredning av händelseförloppet och brandorsaken. SHK lämnade med grund i detta också säkerhetsrekommendationer till NCC, WhiteWater, Liseberg och Arbetsmiljöverket. Den säkerhetsrekommendation som riktades till Liseberg löd enligt följande:

"Liseberg rekommenderas att som byggherre, fortsätta att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet i syfte att stärka säkerhetskulturen. Detta arbete bör bl.a. innefatta en tydligare kravställning på upphandlade entreprenörer samt löpande uppföljning av deras systematiska arbetsmiljöarbete."

Genom rapporten förelade SHK berörda adressater att senast den 23 juni 2025 informera om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av de lämnade säkerhetsrekommendationerna. Till efterkommande av detta föreläggande inkommer Liseberg här med en redovisning av samtliga relevanta åtgärder som vidtagits såväl i tiden före som efter mottagande av säkerhetsrekommendationen i syfte att förstärka och utveckla Lisebergs systematiska arbetsmiljöarbete som byggherre.¹

2. Beskrivning av vidtagna åtgärder

2.1. Inledning

Liseberg har i rollen som byggherre, ansvar att under varje skede av planering och projektering av ett byggprojekt tillse att arbetsmiljösynpunkter beaktas när det gäller såväl byggskedet som det framtida brukandet. Vidare ankommer på Liseberg att utse en BAS-P och

¹ På sätt som beskrivits i den till SHK tidigare ingivna skrivelsen "*Justerade arbetssätt Liseberg 241216*" hade Liseberg redan per mitten december 2024 genomfört en självgranskande analys av dess arbetssätt i rollen som byggherre och vidtagit förbättringsåtgärder inom ett flertal områden av betydelse för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessa förbättringsåtgärder ingår i redovisningen som lämnas i denna skrivelse.

en BAS-U att utföra de uppgifter som följer med dessa roller. Liseberg har även i övrigt ett så kallat ”*backup-ansvar*” i förhållande till BAS-P och BAS-U. Rollen som byggherre innebär i dessa avseenden ett ansvar att kravställa och följa upp samordningsarbetet mellan parter som är involverade i ett byggprojekt.

Liseberg har genomfört en grundlig översyn av dess systematiska arbetsmiljöarbete i rollen som byggherre med avseende på samtliga ovannämnda ansvarsområden. De förbättringsåtgärder som har identifierats och införts avser hela byggprojektets gång och innefattar således alla stadier– från kravställning i upphandling till projektering och utförande. Huvudfokus för åtgärderna är att förbättra och förtydliga existerande arbetsmiljöfunktioner inom organisationen.

I det följande redovisar Liseberg dessa åtgärder.

2.2. Vidtagna åtgärder

2.2.1. Styrdokument

Lisebergs *Anvisningar Byggprojekt*² samt *Handbok för byggprojekt* har uppdaterats på en rad punkter för att förtydliga byggherreansvaret inom ramen för samtliga byggprojekt som bedrivs av Liseberg. De största förändringarna förtecknas nedan och innebär att Liseberg har:

- förtydligat sin roll som byggherre för att säkerställa att de krav som åläggs enligt Arbetsmiljölagen och underliggande föreskrifter uppfylls;
- tydliggjort vilka roller inom Lisebergs organisation som har ansvar för arbetsmiljöarbetet;
- beskrivit Lisebergs kontrollsystem och rutiner för att uppfylla kraven som byggherre;

² Liseberg delade en reviderad version av dokumentet ”Anvisning Byggprojekt” med SHK via e-post den 19 december 2024.

- tagit fram en checklista för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet som ska användas i byggprojekt;
- fastslagit att frågor om arbetsmiljö inom ramen för byggprojekt alltid är en del i vad som rapporteras till Styrgrupp Projekt;
- förtydligat att hänsyn alltid ska tas till projektets storlek och komplexitet redan i tidigt skede och i uppdragsbeställningen samt att det ska beaktas om tidsaspekten påverkar arbetsmiljön; samt
- fastslagit att större byggprojekt ska följas upp genom arbetsplatskontroller utförda av externa kontrollföretag.

Liseberg har beslutat att arbetsmiljö vid byggprojekt ska hanteras på samma sätt inom hela dess organisation. Vidare har Liseberg tagit fram en incidenthanteringsplan som involverade parter (dvs. Liseberg, upphandlade entreprenörer och externa kontrollföretag) ska beakta inför arbetsplatskontroller vid byggprojekt. Den ska ge konkret vägledning för att säkerställa att incidenter som kan identifieras vid en arbetsplatskontroll hanteras på ett korrekt, konsekvent och förutsägbart sätt. På detta sätt kan incidenthanteringsplanen bidra till en trygg och säker byggarbetsplats (samt därutöver uppfylla andra angelägna samhällsintressen, såsom att motverka arbetslivskriminalitet och osund konkurrens).

2.2.2. Kravställning vid upphandlingar

Liseberg har vidtagit åtgärder för att ytterligare stärka säkerhetskulturen i förhållande till upphandlade entreprenörer. Lisebergs mall för kontraktshandlingen *Administrativa Föreskrifter* har uppdaterats på ett flertal punkter för att skärpa kraven ytterligare. Exempel på detta är att anbudsgivare/entreprenör ska ha ett ledningssystem för det systematiska arbetsmiljöarbetet och att kraven på BAS-U anpassas efter byggprojektets storlek, komplexitet och risknivå.

Liseberg har också förtydligat hur kraven som ställs på upphandlad entreprenör ska följas med ner i alla underentreprenörsled. I syfte att förbättra möjligheterna att följa upp upphandlade kontrakt på individnivå införs också ett krav att tilldelad entreprenör snarast efter kontraktstecknande måste underteckna ett personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal).

2.2.3. Uppföljning

När Lisebergs Styrgrupp initierar och beställer byggprojekt ska det i uppdragsbeställningen framgå en bedömning av projektets karaktär utifrån arbetsmiljösynpunkt. Denna ursprungliga bedömning ska förmedlas till utsedd arbetsmiljösamordnare för fortsatt arbete för BAS-P respektive BAS-U. Det ska även genomföras ett dedikerat möte för överlämning av Arbetsmiljöplan från BAS-P till BAS-U.

Under byggprojektets gång ansvarar utsedd projektledare för att projekt följer Lisebergs kontrollsystem enligt projektanvisningarna *Anvisningar Byggprojekt*. En genomgång av entreprenörens systematiska arbetsmiljöarbete ska ske vid startmötet avseende ett nytt projekt. Vidare kommer arbetsmiljöfrågor vara en stående punkt för genomgång vid varje Byggmöte under ett byggprojekts utförande.

Löpande separata kontroller av det systematiska arbetsmiljöarbetet ska även genomföras i enlighet med dokumentet *Checklista Arbetsmiljö Byggherre*. Arbetsplatskontroller av större byggprojekt ska utföras av extern part.

Projektchefen ansvarar för rapportering av projekt till Styrgrupp Projekt där arbetsmiljöarbetet regelbundet redovisas. Denne ansvarar också för att se över kontrollsystem för arbetsmiljöarbetet en gång om året där erfarenheter från byggprojekt ska beaktas för eventuella revideringar av rutiner.

Slutligen ska medarbetare som beställer entreprenadarbeten årligen delta i vidareutbildningar inom arbetsmiljörelaterade områden.

2.3. Särskilt om återuppbyggnaden av Oceana

Återuppbyggnaden av Oceana pågår för fullt och Liseberg beräknar att kunna avsluta entreprenaden runt årsskiftet 2026/2027.

Liseberg har engagerat ett externt konsultbolag i syfte att tillsammans med NCC skapa samsyn avseende det arbetsmiljöansvar som åvilar Liseberg (Byggherre), respektive NCC (Totalentreprenör) med BAS-P respektive BAS-U under projektet återuppbyggnaden.

Flera delar av det arbete som nämns nedan implementerades redan under arbetet med uppbyggnad av Oceana före branden den 12 februari 2024.

Som beskrivs i det följande har ytterligare kontroller införts och åtgärder förstärkts.

Kontinuerlig uppföljning av BAS-P:s respektive BAS-U:s arbete sker med avstämningar enligt ett ”årshjul” som beskriver det övergripande arbetsmiljöarbetet. I årshjulet beskrivs även vilka kvartalsvisa kontroller som den av Liseberg engagerade konsulten ska vidta för att bistå det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Liseberg har med hjälp av ett externt bolag genomfört en arbetsplatskontroll likväl som en förstärkt arbetsmiljökontroll avseende återuppbyggnaden. Kontrollerna genomfördes 26 mars 2025 och resulterade i en rapport, vars resultat hanterats gemensamt av involverade parter i projektet.

Resultatet av granskningen visade på en mycket välordnad byggarbetsplats utifrån arbetsmiljösynpunkt. Exempelvis var 100% av de personer som arbetar i projektet inloggade på arbetsplatsen, samtliga använde korrekt skyddsutrustning och hade genomfört *Safe Construction Training*. Några fåtal rekommendationer lämnades, varav samtliga redan har hanterats. Liseberg kommer att låta ett externt bolag utföra nya kontroller under juni 2025. Utöver detta har Liseberg för avsikt att utföra ytterligare 2–4 liknande kontroller innan slutbesiktning.

Under byggskedet ska Lisebergs projektledare kontinuerligt arbeta utifrån Lisebergs *Anvisningar Byggprojekt* och *Handbok för byggprojekt* och aktivt följa de rutiner som finns. Inom ramen för detta ska dokumentet *Checklista Arbetsmiljö Byggherre* implementeras. Checklistan kommer att användas minst två gånger per år för att kontrollera efterlevnad. Beroende på utfallet av dessa kontroller kan antalet tillfällen komma att utökas. Kontrolltillfällen ska dokumenteras skriftligt. En första uppföljning av att rutiner efterlevs har redan skett.

I rollen som byggherre deltar Liseberg aktivt på samtliga skyddsronder som sker på byggarbetsplatsen med minst en representant. Skyddsronder samt riktade skyddsronder sker cirka tre gånger per månad.

Liseberg närvarar också vid samtliga byggmöten som sker på byggarbetsplatsen och kommer normalt att vara representerade med minst tre deltagare som bevakar byggherrens intressen. På byggmötena sker även uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet på byggplatsen.

The logo for Liseberg, featuring the word "Liseberg" in a stylized, dark green, cursive font.

I tillägg deltar Liseberg på produktionsmöten, tidplaneringsmöten samt möten för visuell planering som sker på byggarbetsplatsen tillsammans med NCC samt sido- och underentreprenörer.

Slutligen har Liseberg också varit delaktigt i arbetet med att ta fram de nya rutinerna samt förstärkningar som NCC utfört på byggarbetsplatsen gällande arbetsmiljön.

3. Avslutande sammanfattning och kommentar

En god säkerhetskultur under ett byggprojekt förutsätter att alla deltagare förstår vikten av säkerhet och tar ett gemensamt ansvar. Liseberg har i detta avseende och i rollen som byggherre ett viktigt ansvar att ställa krav och följa upp att det finns en fungerande samordning mellan inblandade parter.

Liseberg är en organisation som sedan tidigare präglas av en stark säkerhetskultur. I linje med detta uppdateras kontinuerligt rutiner och stöddokument i syfte att förstärka det systematiska arbetsmiljöarbetet. De åtgärder som har vidtagits inför och efter mottagande av SHK:s säkerhetsrekommendation kommer förstärka Lisebergs systematiska arbetsmiljöarbete i alla stadier – från upphandling och kravställning till projektering och utförande.

Avslutningsvis vill Liseberg rikta ett stort tack till SHK för dess arbete med utredning och rapport. Liseberg är övertygat om att detta kommer att bidra till en högre medvetenhet i byggbranschen om risker med elmuftsvetsning och motverka att en liknande brand kan inträffa i framtiden.

Göteborg 2025-06-19

Thomas Sjöstrand

The logo for Liseberg, featuring the word "Liseberg" in a stylized, dark green, cursive font.